



Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
Tel. museum (026) 333 77 10
Tel. penningm. (026) 333 34 06

ISSN 1383-3413

Nieuwsbrief No. 63, augustus 1996

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil
C. van Roekel
G.H. Maassen jr. (026) 334 01 42

Van de redactie

Het zal u zijn opgevallen dat de vorige nieuwsbrief veel later dan normaal bij u in de bus viel. Mede de oorzaak hiervan was dat kort voordat nummer 62 zou worden gedrukt alle computer-apparatuur van de drukkerij werd gestolen. Hierdoor liep de productie vertraging op en daarvan werd ook onze nieuwsbrief het slachtoffer. Wij bieden u hiervoor onze excuses aan.

Ongetwijfeld heeft u tevens bemerkt dat niet alle onderschriften bij de goede foto's stonden (Engelse editie), en dat sommige regels een min of meer vreemde plaats hadden toebedeeld gekregen. Het is slechts aan een jammerlijke onoplettendheid te wijten dat deze klungeligheden ontstonden. Ook daarvoor maken wij onze verontschuldigingen.

Tentoonstelling over Glider Pilot Regiment

Op vrijdag 7 juni jl. vond in het Airborne Museum 'Hartenstein' de opening plaats van de tentoonstelling 'No Engines, zweefvliegtuigen en zweefvliegtuigpiloten voor en tijdens de Slag om Arnhem'. De officiële openingshandeling werd verricht door Brigadier M.D.K. Dauncey DSO, in september 1944 sectie-commandant van G-Squadron, The Glider Pilot Regiment. De expositie geeft een overzicht van de geschiedenis van het Britse Glider Pilot Regiment, de training van de piloten, de verschillende typen zweefvliegtuigen, de luchtlandingsoperaties waarbij gliders werden ingezet, en het lot van de toestellen nadat ze niet meer voor operaties werden gebruikt.

Er hangt een groot aantal foto's, en verder zijn tentoongesteld een schitterend model van een Hamilcar zweefvliegtuig, persoonlijke bezittingen van gliderpiloten, uniformen en uitrustingsstukken.

Bij Arnhem landden in september 1944 ca. 600 zweefvliegtuigen van de typen Horsa, Hamilcar en Waco. Helaas is daarvan geen enkel exemplaar bewaard gebleven. Ze werden onder meer tijdens en na de Slag om Arnhem door de Duitsers verbrand.

De gliderpiloten waren na de landing ook inzetbaar als infanterist, en ze hebben tijdens de slag overal aan

de gevechten deelgenomen. De tol die het regiment daarvoor betaalde, was erg hoog. Ongeveer 1300 man namen deel aan de operatie, en daarvan sneuvelden er 229.

Voor de expositie is veel materiaal geleverd door de Oosterbeker Luik Buist, lid van onze vereniging, die twintig jaar geleden begon met het verzamelen van materiaal over het Glider Pilot Regiment, en die veel over dit onderwerp weet.

De tentoonstelling 'No Engines' is tot en met 3 november a.s. te zien in het Airborne Museum te Oosterbeek. Van harte aanbevelen!



Vrijdag 7 juni 1996, Airborne Museum 'Hartenstein' te Oosterbeek. Onder het goedkeurende oog van Luik Buist (rechts), bekijken Brigadier Dauncey en zijn vrouw de tentoonstelling 'No Engines'.

(foto Berry de Reus)

Stereo-kijker

Voor, tijdens en na de Slag om Arnhem werden door verkenningvliegtuigen van de Britse en de Amerikaanse luchtmacht honderden luchtfoto's van het gevechtsgebied gemaakt. Deze werden recht naar beneden genomen, en er werd voor gezorgd dat iede-

re foto de voorgaande met ongeveer 60% overlapt. Dit was nodig om ze later stereoscopisch te kunnen bekijken. Van 21 stereo-sets zijn onlangs dia's vervaardigd, die met behulp van een in een speciale kast gemonteerde stereo-kijker kunnen worden bekeken. Dit apparaat werd gebouwd door de heer H. de Wijs uit Vianen.

De kast met de kijker werd door de Vereniging Vrienden gefinancierd, en werd op 26 juli jl. officieel aan de Stichting Airborne Museum overgedragen. Ter gelegenheid hiervan hield de Amsterdamse stereofotograaf W. van Keulen, die de benodigde reproducties vervaardigde, een inleiding over deze bijzondere vorm van fotografie.

Powell schenkt 'smock' aan Airborne Museum

Geoffrey Powell, in september 1944 commandant van C-Company van 156th Para Battalion, heeft zijn originele parachutisten-jack, een 'Denison smock', geschonken aan het Airborne Museum. Ook droeg hij een brief over, die Brigadier Hackett vanuit zijn onderduikadres in Ede aan Powell heeft geschreven, met gegevens over na de slag achtergebleven officieren, en met de opdracht om zorg te dragen voor het aanvragen van onderscheidingen. De brief is tijdens Operatie Pegasus I over de Rijn naar de geallieerde linies gesmokkeld. Majoor Powell was de enige compagniescommandant van het 156e die in de nacht van 25 op 26 september 1944 naar de Betuwe wist te ontsnappen.

Hans Deerenberg overleden

Op 26 mei jl. is na een ernstige ziekte overleden onze vrijwilliger Hans Deerenberg, die meer dan twaalf jaar dienst gedaan heeft als kassa-medewerker in 'Hartenstein'.

Uiterst correct en onverstoortbaar in tijden waarin ieder ander in paniek zou geraken - stroomstoring, vals brandalarm, vier onaangekondigde bussen (altijd Britse) - bleef hij beheerst en kalm.

Zijn crematie werd bijgewoond door verheugend veel belangstellenden. Wij zullen hem niet vergeten en blijven hem dankbaar.

(A. Groeneweg)

In Memoriam Major-General Eric Mackay

Eind december 1995 overleed op 73-jarige leeftijd Major-General Eric Mackay.

In september 1944 had kapitein E.M. Mackay het bevel over A-Troop van 1st Parachute Squadron, Royal Engineers. Hij vocht met zijn mannen in twee gebouwen aan de oostzijde van de noordelijke oprit



*Tijdens de 50e herdenking van de Slag om Arnhem in september 1994 poseert Major-General Eric Mackay, staande voor hotel De Bilderberg in Oosterbeek, met een exemplaar van zijn boekje 'Whoa Mahomett'.
(foto: Robert Voskuil)*

van de Arnhemse Rijnbrug. Aan het eind van de strijd werd hij door de Duitsers gevangengenomen, maar hij wist al na een dag te ontsnappen.

Direct na zijn terugkeer in de geallieerde linies schreef Mackay zijn belevenissen op, zoals hij zei: 'voor mijn familie en voor de soldaten waarmee ik heb gevochten'. Dit verhaal werd in oktober 1945 opgenomen in het in Schotland verschijnende tijdschrift 'Blackwoods Magazine', onder de titel 'The Battle of Arnhem Bridge'. Later werd dit vertaald in het Nederlands, en in 1947 als boekje uitgegeven onder de titel 'Whoa Mahomet. De strijd om de Rijnbrug'.

In september 1994 was Eric Mackay aanwezig bij de 50e herdenking van de Slag om Arnhem. Bij die gelegenheid was een van de redacteuren van de nieuwsbrief in de gelegenheid hem te interviewen, en werd de bijgaande foto gemaakt.

Aankoop van materiaal

Met financiële steun van onze vereniging heeft het Airborne Museum een aantal uitrustingsstukken en documenten kunnen aankopen uit de collectie van de veteraan en voormalige 'Airborne Battle Guide' Henry McAnelly. Dit materiaal was al sinds 1978 in langdurig bruikleen in de verzameling van het museum opgenomen.

Nieuwe opslagruimte gereed

De nieuwe opslagruimte onder het bordes van het museum, waaraan de afgelopen maanden hard is gewerkt, is inmiddels gereed. Hiermee is het depot in 'Hartenstein' uitgebreid met 70 vierkante meter. De bouw en de inrichting werden mede mogelijk gemaakt door een geldelijke bijdrage van de Vereniging Vrienden.

Achtergrondschilderij aan diorama toegevoegd

In het diorama van de verbindingdienst in de kelder van het museum in huize Hartenstein is in een voormalig raam een klein achtergrondschilderij geplaatst, waardoor de suggestie wordt gewekt dat men vanuit de kelder op de Utrechtseweg kijkt. Evenals bij de andere diorama's is ook dit schilderij vervaardigd door de Arnhemse kunstschilder Huub Milder. Een deel van de kosten voor dit project werd ter beschikking gesteld door onze vereniging.

Oproep

Een van onze leden, de heer Peter Clark uit Deurne, is bezig met het samenstellen van een gids voor de monumenten die in Nederland en in Groot-Brittannië werden opgericht ter herinnering aan de Slag om Arnhem. Voor dit project zoekt Peter informatie over al deze gedenktekens, zoals de initiatiefnemers, de makers, de datum van de onthulling en de mensen die daarbij betrokken waren. Ook foto's van de bouw, de onthulling en andere bijzonderheden zijn zeer welkom. De initiatiefnemer is te bereiken via Deltasingel 46, 5751 SM Deurne, telefoon 0493 310502, fax 0493 321411.

Nog een excursie naar Hamminkeln

Op 27 mei 1995 organiseerde de Vereniging Vrienden een excursie naar het gebied rond Hamminkeln in Duitsland, waar op 24 maart 1945 6th British Airborne Division landde in het kader van de geallieerde 'Rhine Crossing' operaties.

Op zaterdag 5 oktober a.s. wordt door de Documentatiegroep '40-'45 een uitstapje naar Hamminkeln gemaakt dat in grote trekken hetzelfde programma heeft als de tocht van vorig jaar: zie Nieuwsbrief No. 58. Ook nu zal de heer Johann Nitrowski de rondleiding verzorgen.

Wetende dat niet iedereen destijds meekon, worden leden van onze vereniging, voor zover er plaats is, in de gelegenheid gesteld aan de excursie van de Documentatiegroep deel te nemen. U kunt zich inschrijven door overmaking van f 57,50 op girorekening 617000 t.n.v. de penningmeester van de Documentatiegroep '40-'45 te Bathmen, onder vermelding van 'excursie'. De sluitingsdatum voor de inschrijving is 16 september. Degenen die zich aange-

meld hebben en door overtekening niet meekunnen, ontvangen tijdig bericht.

Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met W. Boersma, telefoon 0318 - 639633.



Culemborg, 1996 (week 30). In aanwezigheid van de voorzitter en de secretaris van de Politie Sport Vereniging Renkum, HH P. Vos en H. Boers, en voor de camera van Joop Bal, verricht 'medewerker van het eerste uur' Ben van Zanten bij de firma Stol de afslag van de eerste, speciale medaille voor de komende 50e Airborne Wandeltocht. (foto Berry de Reus)

'Gezichten van de Slag / Faces of Arnhem'

In het gemeentehuis in Oosterbeek wordt sinds 22 augustus jl. een tentoonstelling gehouden over de Slag om Arnhem. Deze heet 'Gezichten van de Slag / Faces of Arnhem - portretten en andere personalia van Britten, Duitsers en Polen in september 1944', en is opgebouwd uit drie onderdelen.

1. Philip Reinders en Peter Vrolijk, samen de Arnhem Battle Research Group vormend, hebben bijzondere bescheiden gekozen uit hun omvangrijke en belangwekkende collectie. Het betreft met name afbeeldingen (portretten en groepsfoto's) en documenten met persoonlijke gegevens en ervaringen van jongens en mannen die ruim 50 jaar geleden in de regio Arnhem/Oosterbeek vochten. Ook uitrustingsstukken en andere voorwerpen, waaronder zeer zeldzame, worden (voor het eerst) getoond.

2. Hans en Dick Timmerman en David van Buggenum laten zien hoe hun zoekwerk met metaaldetectoren op voormalige gevechtsterreinen wordt voorbereid en uitgevoerd, en welke resultaten dat oplevert. De belangrijkste en meest bijzondere vondsten van de afgelopen twee jaar worden geëxposeerd.

3. Het Gemeentearchief Renkum stelt niet eerder gepubliceerde Duitse foto's tentoon, die enige tijd geleden zijn ontdekt in het Bundesarchiv in Koblenz. De onbekende maker heeft in de omgeving van de

Dreyensweg (het traject De Leeren Doedel - Station Oosterbeek-Hoog) Duitse soldaten in actie op de gevoelige plaat vastgelegd. Aspecten van oorlogvoering komen daarbij op een realistische wijze aan bod. De expositie is op werkdagen (van 9.00 - 17.00 uur) tot en met 24 september 1996 te zien.



Voor het inpakken, adresseren en sorteren van de nieuwsbrief wordt nooit tevergeefs een beroep gedaan op vrijwilligers. Op de foto vier van deze 'stille werkers achter de schermen' in het Airborne Museum: (v.l.n.r.) Willem de Ruyter, Jan Smits, Cees Wichhart en Mieke de Langen. (foto Chris van Roekel, 23 januari 1996)

Pegasus Wandeltocht

Op zaterdag 26 oktober a.s. wordt in Lunteren voor de dertiende keer de Pegasus Wandeltocht gehouden. De tocht is bedoeld als herdenking van Operatie Pegasus I, waarbij in de nacht van 22 op 23 oktober 1944 150 ondergedoken geallieerde militairen van de Slag om Arnhem met behulp van het verzet over de Rijn wisten te ontsnappen.

Vijftig jaar Airborne Wandeltochten

Op zaterdag 7 september a.s. wordt in Oosterbeek de vijftigste Airborne Wandeltocht gehouden. Ter gelegenheid van dit jubileum zal een video-documentaire worden gemaakt. Hierin zal een beeld worden gegeven van de achtergrond en de geschiedenis van deze grootste dag-wandeltocht van Europa, waarbij o.a. gebruik zal worden gemaakt van historisch filmmateriaal. Bal Bedrijfsvideo uit Oosterbeek is al enige tijd bezig met de voorbereidingen voor deze productie. Een van de vele activiteiten voor de vijftigste Airborne Wandeltocht die Joop Bal inmiddels op video heeft vastgelegd, was het slaan van een speciale medaille, voor degenen die dit jaar voor de 50e keer meelopen, bij de firma Stol in Culemborg. De film, die eind september als koopvideo op de markt komt, krijgt een lengte van ongeveer 45 minuten. De prijs wordt f 37,50 inclusief verzendkosten. Een deel van de opbrengst komt ten goede aan de Stichting 'Lest We Forget', die zich inzet voor oudstrijders die financieel niet in staat zijn de jaarlijkse her-

denking bij te wonen.

De film kan worden besteld bij Bal Bedrijfsvideo, Rozensteeg 1, 6862 DH Oosterbeek, telefoon 026-3340719.

Indien u in het bezit bent van foto's of films van vroegere Airborne Wandeltochten, en deze tijdelijk beschikbaar wilt stellen aan de makers van de documentaire, dan kunt u eveneens contact opnemen met het bovenstaande adres.

Monument voor Baskeyfield VC

Van de heer Th. Peelen uit Rheden ontvingen wij bericht dat er plannen zijn voor de oprichting in Burslem, Stoke-on-Trent, van een monument voor Lance-Sergeant Jack Baskeyfield VC.

Baskeyfield (2nd Bn, the South Staffordshire Regiment) werd postuum onderscheiden met het Victoria Cross voor zijn actie bij de Acacialaan in Oosterbeek op 20 september 1944, waarbij hij verscheidene Duitse tanks en/of gemotoriseerde kanonnen buiten gevecht stelde. Sinds die datum wordt hij vermist.

Voor het gedenkteken in zijn geboorteplaats is een bedrag van 37.500 pond nodig. Om dit geld bijeen te krijgen, worden verschillende acties gevoerd.

Een daarvan is de verkoop van een speciaal herinneringsbord waarop de actie van Baskeyfield is afgebeeld. De prijs van het bord is, inclusief verzendkosten, 23 pond. Voor informatie over bestellingen vanuit Nederland kunt u informatie inwinnen bij ons lid Alex Junier, Van Hogendorpstraat 76, 2515 NW Den Haag, telefoon 070 3893862.

Nieuw museum op Deelen

In gebouw 20 op 'de Kop' bij de vliegbasis Deelen is vrijdag 7 juni 1996 een klein museum geopend, waarin de luchtvaart boven Nederland in de periode 1940-1945 centraal staat. De opening werd verricht door de heer R.J.E.M. Zinnick Bergmann, die tijdens de Tweede Wereldoorlog als Typhoon-vlieger diende bij de Royal Air Force (zie Ministry 28, oktober 1990). 'Bergen en Behouden' toont o.a. een groot aantal interessante wrakstukken van tijdens de oorlog neergeschoten geallieerde en Duitse vliegtuigen, waarvan de meeste de afgelopen jaren zijn opgegraven in de Betuwe. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door leden van de Stichting Dutch Aircraft Examination Group (DAEG), die ook voor de conservering en de beschrijving van de vondsten zorgden. Naast vliegtuigonderdelen is ook een groot aantal persoonlijke bezittingen van bemanningsleden tentoongesteld.

In de expositieruimte wordt tevens aandacht besteed aan de geschiedenis van het vliegveld Deelen, dat na de inval in mei 1940 door de Duitsers werd uitgebouwd tot een belangrijke Luftwaffe basis.

Het museum, dat is gevestigd in de oude onderofficiersmess aan de Hoenderloseweg (gebouw 20) op het hoogste punt van Deelen, is iedere zaterdag en zondag geopend tussen 10.00 en 17.00 uur. Telefoon: 026 3718320.